

ОЛИЙ БАХТ

Газета 1991 йил
21 марта чиқа бошлаган

ISHONCH

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

2006 йил 11 феврал, шанба № 24-25 (2074)

СЕШАНБА, ЧОРШАНБА, ЖУМА
ВА ШАНБА КҮНЛАРИ ЧИҚАДИ

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ МАЖЛИСИ

**10 феврал куни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар
Мажлисасининг 2005 йилда мамлакатимизни ижтимо-
ий-иктисодий ривожлантириш якунлари ва 2006 йилда
иктисодий ислоҳотларни чукурлаширишининг муҳим ус-
тувор йўналишларига багишланган мажлиси бўлиб ўтди.**

**Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Президенти
Ислом Каримов маъруза килди.**

- 2005 йил якунлари ҳақида гапирав эканмиз, - деди Президентимиз, - шуни мамнуният билан қайд этмоқчиманки, ўтган йилда деярли барча макроиктисодий кўрсаткичлар бўйича прогноз ҳажми ва кўрсаткичларига эришилди, аксарият кўрсаткичларнинг эса сезиларли даражада ошириб ба- жарилиши таъминланди.

Ўтган йилда ялпи ички маҳсулотнинг ўсиш суръатлари 7 фоизни, инфляция даражаси эса 7,8 фоизни ташкил этди. Саноат ишлаб чиқариши 7,3 фоизга, жумладан, истеъмол товарлари ишлаб чиқариш 17,7 фоиз, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқариш эса 6,2 фоизга ўсгани

кувончи ҳол, албатта.

2005 йил давлат бюджети ялпи ички маҳсулотга нисбатан кутилган 1 фоиз тақчиллик ўрнига 0,1 фоиз профицит билан бажарилди, унинг даромад қисми эса прогноз кўрсаткичларидан 39 фоиз зиёд бўлди.

Мамлакатимизда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда. 2005 йилда тадбиркорлик учун кулаги мұхитни такомиллаштиришга қаратилган чора-тадбирлар амалга оширилди. Ягона солик тўлови жорий этилиши туфайли солик идораларига тақдим этилиши зарур бўлган ҳисоботлар сони 10 марта қисқарди. Натижада рўйхатга олинган кичик бизнес корхоналари сони 31,5 мингта кўпайди.

Юртбошимиз таъкидлаганидек, ҳисобот даврида иқтисодиётни тизимли ва таркибий жиҳатдан изчил янгилаш борасида кўрилган қатъий тадбир ва чоралар мамлакатимизда ишлаб чиқарилаётган ялпи ички маҳсулотнинг таркибига ижобий таъсир кўрсатди. Хизмат кўрсатиши соҳаси ҳам жадал ривожланди. Иқтисодиётни либераллаштириш жараёнларини кенгайтириш бўйича чукурлашириш бўйича муҳим ишлар амалга оширилди. Моддий ресурслар ва тайёр маҳсулотларни реализация қилиш ва улардан фойдаланиш тизимини либераллаштириш йўлида ҳал қилувчи қадам кўйилди.

Хусусий секторни кенгайтириш, кичик бизнес, фермер хўжаликлари ва тадбиркорликни жадал ривожлантириш борасида туб бурилишга эришилди. Мамлакатимиз раҳбари қайд этганидек, 2005 йил кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни жадал ривожланишида туб бурилиш или бўлди. Яна бир муҳим йўналиш -

давлат ва назорат тузилмаларининг корхоналар молияхўжалик фаолиятига аралашувини кескин қисқартириш, хўжалик субъектлари ҳамда тадбиркорликнинг иқтисодий эркинлиги ва хуқуқларини сезиларли даражада кенгайтириш бўйича салмоқли ишлар амалга оширилди.

Ўтган йилда демократик янгилиниш ва иқтисодий ислоҳотларни чукурлашириш, иқтисодиётни эркинлашириш йўлида улкан қадамлар қўйилди. Шунинг эвазига мамлакат иқтисодий тараққиётининг барқарор суръатлар билан юксалиши, аввало, ялпи ички маҳсулот ва инвестицияларнинг ўсишида, ташки савдо соҳасида катта ҳажмада ижобий сальдога эришишда, давлат бюджетини профицит билан бажарышда, кўпгина социал муаммоларни ечишда сезиларли натижалар кўлга киритилди.

- Ўтган йил якунлари бизга мамнуният, гурур ва ифтихор багишлайди, - деди давлатимиз раҳбари. - Ватанимиз учун му-

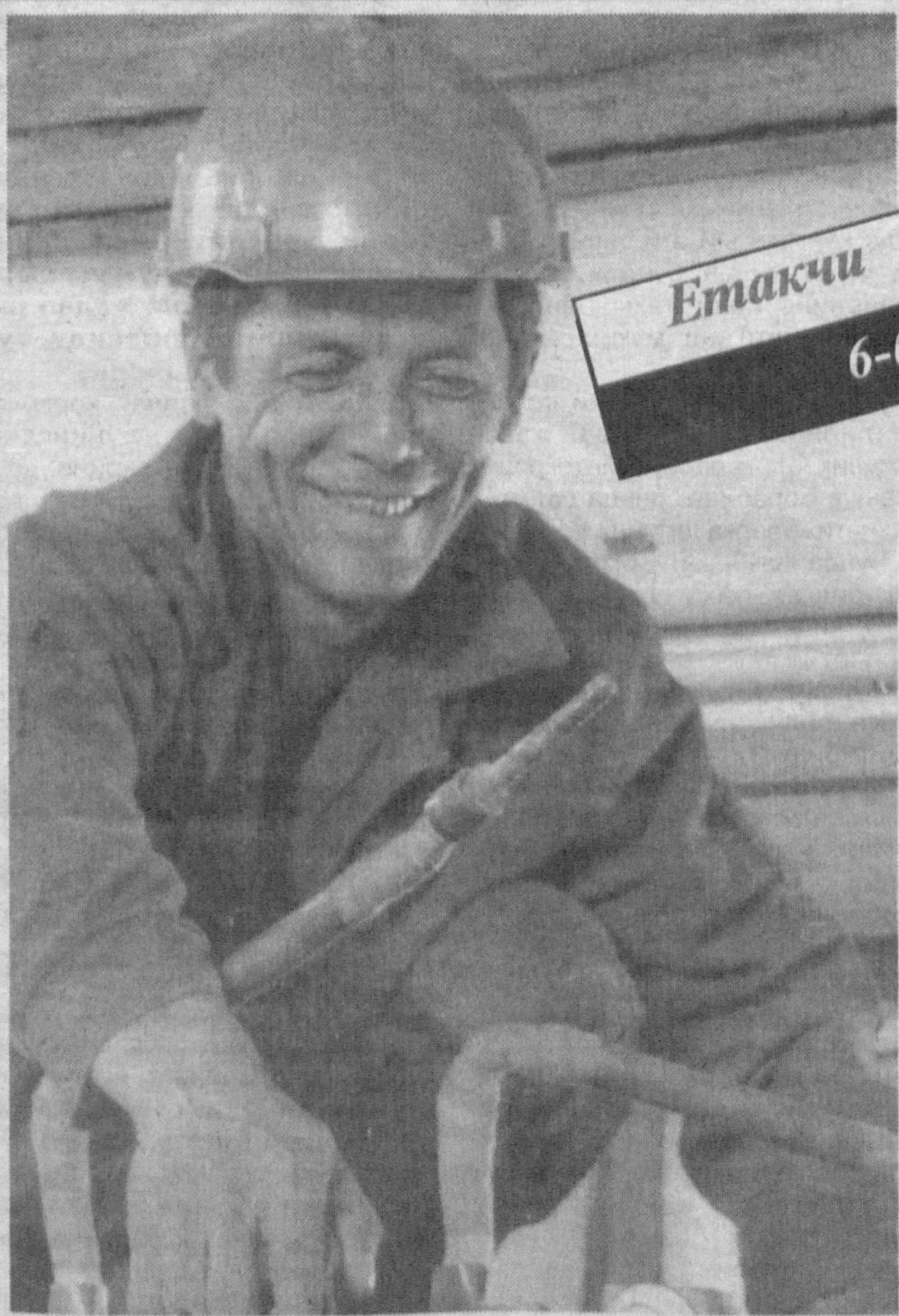
раккаб келган йилда шундай салмоқли натижаларга эришган халқни енгид бўлмайди. Юртимизда жорий йилда ҳам ана шу тараққиёт суръатлари баркарорлик касб этиши шубҳасиз.

Президентимиз 2006 йилда иқтисодий ислоҳотларни чукурлаширишнинг муҳим устувор йўналишлари хусусида атрофлича тўхтади.

Мажлисда Монополиядан чиқариш, рақобат ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат кўмитаси раиси Г.Саидова, молия вазири Р.Азимов, меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазири О.Обидов, адлия вазири Б.Мустафоев, Олий хўжалик суди раиси А.Ишметов, Бухоро вилояти ҳокими С.Хусеновнинг ахбороти тингланди.

Мажлисда муҳокама қилинган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

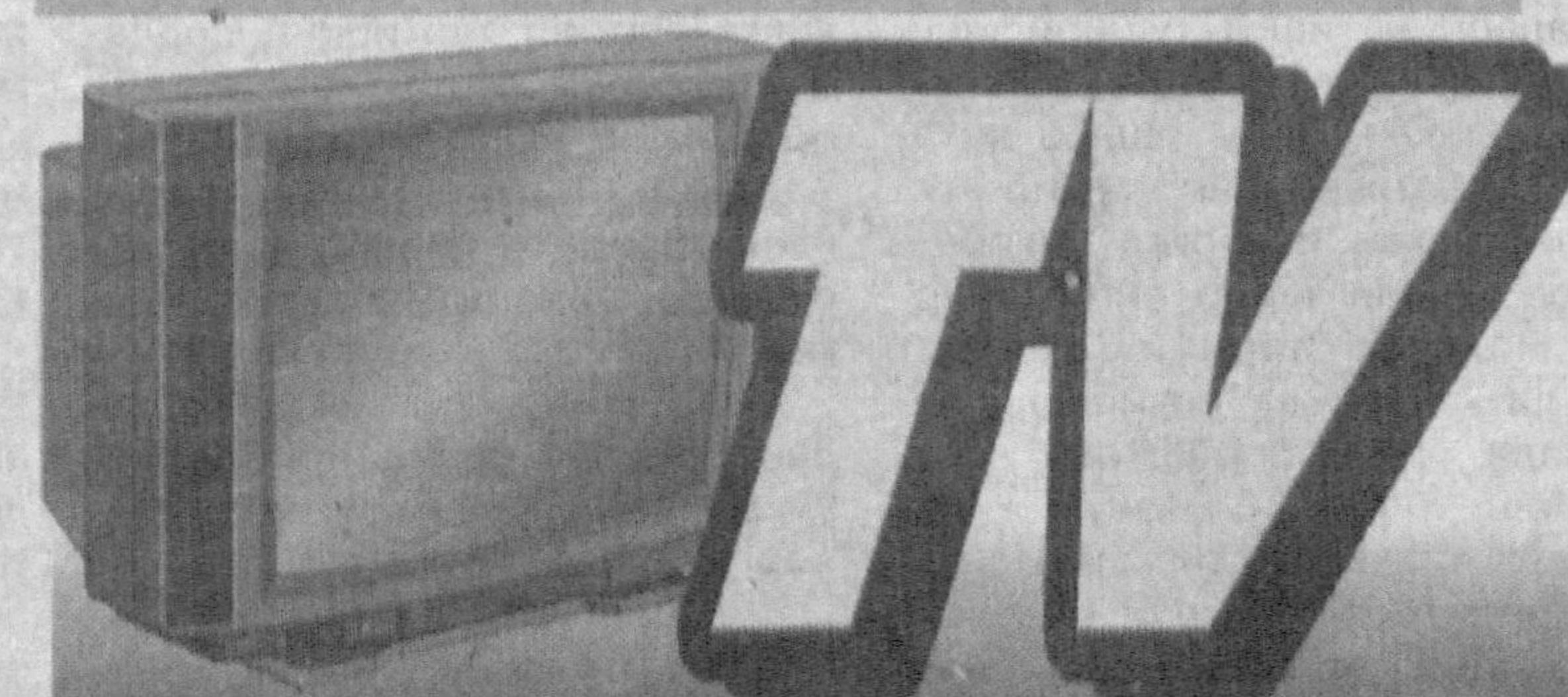
(ЎЗА)

ТАЪТИЛЛАР ЖАДВАЛИ
ИШ БЕРУВЧИ ВА ХОДИМ УЧУН
БАЖАРИЛИШИ МАЖБУРИЙ 11-бет

АРМОН
13-бет
(Дўстим Муҳаммад Юсуфни эслаб)

Соҳибқирон сабоқлари
КУЧ - АДОЛАТДА
12-бет

СКАНВОРД
A pencil character holding a ruler.

1 О'ЗБЕКИСТОН	ПЕРВЫЙ
YOSHLAR	РОССИЯ
TOSHKENT	18-3
SPORT-TV	СТС
HTB	

Башариятга уч Сохибқиронн кўриш насиб этган. Биринчиси – жаҳонгир саркарда Искандар Зулқарнайн бўлса, иккинчиси – пайғамбаримиз Муҳаммад алайхис-салом, учинчиси эса сохибқирон Амир Темурдир. Қарангки, улардан иккни нафари Шарқдан-Фарб кўёши Шарқдан чиқади, деганлари шубўлса, не ажаб!

Буюк саркарда ва давлат арбоби Амир Темур тузган улкан салтанатда адолатли сиёсат юритиш тажрибаси хозирги мустакил Ўзбекистон равнави учун ғоятда катта аҳамият касб этади. Президентимиз Ислом Каримов айтган кўйидаги сўзлар бу холосани тўлиғича тасдиқлайди: - Биз, – деган эди Юртбошимиз, - Амир Темур даврини бошқатдан ўрганиб чикишимиз лозим. Нега деганда, «Темур тузуклари»ни ўқисам, бугунги замоннинг катта-катта муаммоларига жавоб топгандай бўламан».

Буюк Темур бобомиз вазири Муҳаммад Довудни жазолади. Чунки у ўз мансабини суистеъмол қилибди. Айтишларича, бу вазир салтанатда нуфузли одам эди. У олти йил-у ўн бир ой муқаддам Темур томонидан вазир этиб тайинланган экан, лекин шуда мунтазам радиша пораҳурлик қилибди.

Амир Темур тузган марказий ҳокимиёт тизимида 7 нафар вазир фаолият кўрсатган. Хар бирининг вазифалари маҳсус конунларда белгилаб берилган. Шуниси эътиборлики, барча вазирларнинг фаолиятини девонбеги, яъни Амир Темур давлати девонининг бошлиғи, хозирги тилда айтадиган бўлсан, Бош вазир назорат килиб борган ва бу хақда давлат бош-

да тугилган бўлса, аждодимиз Темур кўргонча хужрасида таваллуд топди. Темирдай иро-да билан салтанат тузди, тартиб ўрнатди. Искандар эса бирорта давлат туздими? Умри фақат босқинчилик билан ўтди.

Буюк сохибқирон давлат ишларини адолатли тарзда бoshшаришда қонунчиликка риоя килишни етакчи ўринга кўйган ва, айниқса, қонун билан шариат баравар амал қилган, қозиларни юксак қадрлаган.

Бир куни Самарқандда аллақандай қози пайдо бўлиб, ўзича суд хукмларини чиқараётгани ва кўпчиллик жабрланганлар фақат ўша кишининг хизматини сўроқлаб, унинг одиллигидан баҳраманд бўлаётгани ҳакида хабар топган Темур ўша кишини ўз ҳузурига қаҳири тартиради ва рухсатсиз фаолият кўрсатаётгани сирини сўрайди. Ўша қози шундай жавоб қайтаради:

— О, сохибқирон, Сизнинг қозиларингиз ишидан норизо бўлаётгандан барча фуқаролар менга мурожаат қилиб келишапти.

Шундай Амир Темур текшириб кўриш ниятида унга яна савол беради:

— Адолатли ҳукм чиқариш учун нима қилиш керак?

КУЧ АДОЛАТДА

— Сиз тайинлаган қозилар жиноятни тарозининг бир палласига, жазони эса иккинчи палласига кўйиб, кейин ҳукмчиқаришапти. Жиноятга адолатли жазо бериш учун тарозининг икки палласи камлик килади. Яна битта палла керак.

— Нима учун? — уни яна саволга тутди Темур.

— Тарозининг учинчи палласига жиноятни содир қилиш сабабини кўйиб, уни ўлчаб кўриш керак. Шундагина адолат қарор топади.

Амир Темур бу доно киши сўзларининг моҳиятини тезда англаб етади ва уни ўз салтанатининг адлия вазiri этиб тайинлади.

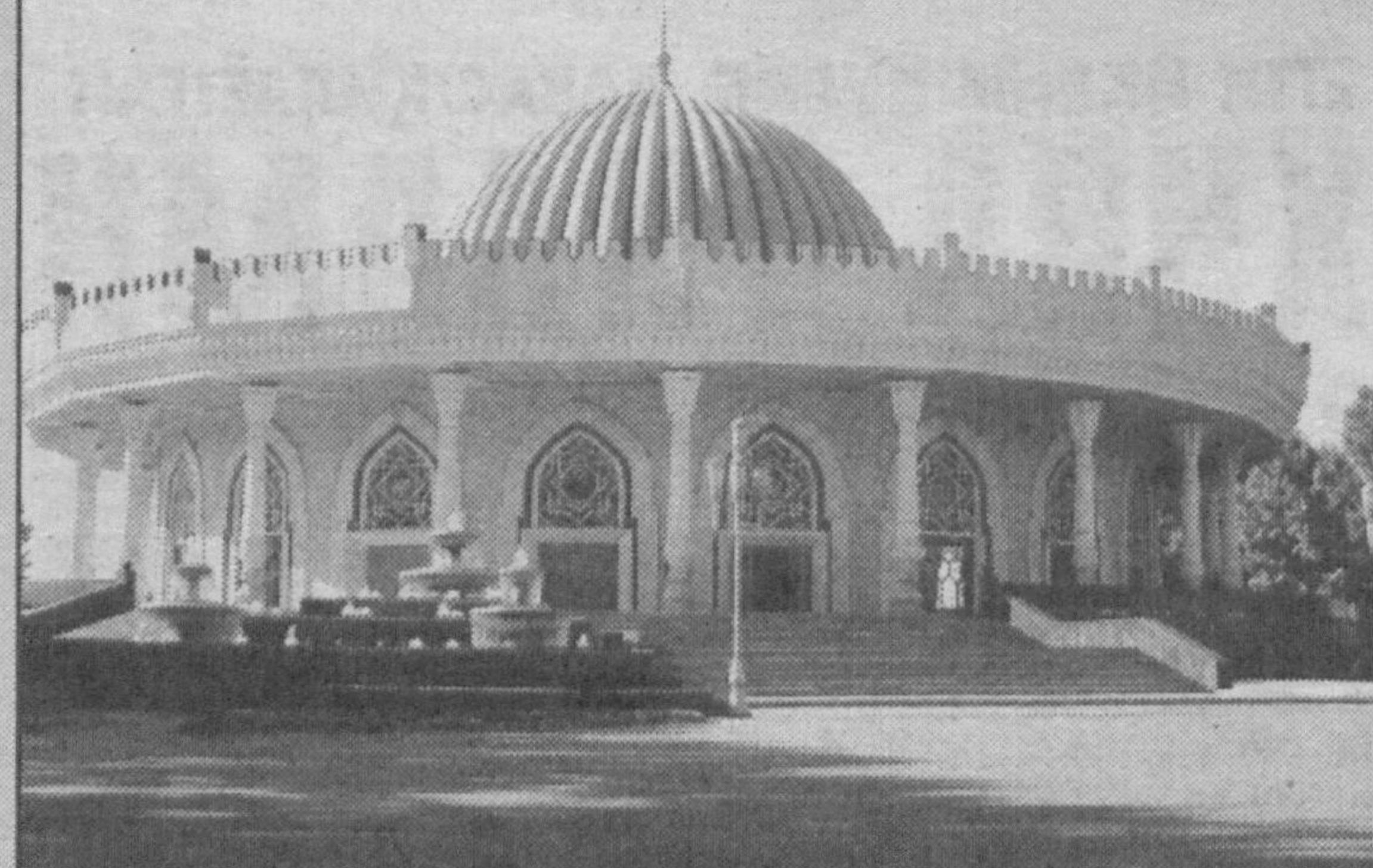
— Сизнинг вазифангиз, — деб уқтиради унга Амир Темур, — нафақат қозилар фаолиятига, балки менинг ишларимга ҳам адолат юзасидан баҳо беришдан иборатdir.

Испания қироли Генрих III юборган элчи Руи Гонсалес де Клавихо гувоҳлик беришича, 1404 йил 9 октябрда Амир Темур бир нечта қассоблар, маҳсидўзлар ва этикдўзларга нархини ошириб сотгани учун шахсан ўзи қозилик қилиб, уларни ўлим жазосига ҳукм этган...

Бир куни Амир Темур араб давлатлари сари ҳарбий юриш қилиб бораётганда ўз замонасида танилган тарихчи Аҳмад ибн Арабшоҳ билан учрашиб қолади. Шунда у Темур юзига тик қараб, ҳеч ҳайиқмасдан танқид тифига олади.

— Худога шукурки, — дейди унга Амир Темур, — сени менга Тангри таолонинг ўзи ётказди. Менга сендей да тугилган бўлса, аждодимиз Темур кўргонча хужрасида таваллуд топди. Темирдай иро-да билан салтанат тузди, тартиб ўрнатди. Искандар эса бирорта давлат туздими? Умри фақат босқинчилик билан ўтди.

Сохибқирон сабоқлари

Ҳакиқатгўй тарихчи керак эди. Фақат сен тарихимни ҳақоний ёзишинг мумкин.

Амир Темурнинг ашаддий мухолифчиси бўлмиш Аҳмад ибн Арабшоҳ ўз вижданни амири билан кейинчалик Темур қиёфасини адолатли тарзда шундай таърифлайди:

— Темур ҳушқомат эди, бўйи баланд, пешонаси кенг, калласи катта, овози эса момақалдириқни эслатарди. Жисмонан қандай соғлом бўлса, ўзи ҳам шу қадар жасур ва мард одам эди. Ёнокларининг кизил ранги унинг оқиши-сарғимтири юзига кўркамлик ва гўзаллик баҳш этиб турарди. Нигоҳлари ёқимли эди. Ўлимнинг юзига тик қаради, уни тан олмасди... Ёлғондан ҳазар киларди. Ҳузурида қароқчилик, қотиллик ҳакида гапиришга ва ҳазил-хузул килишга йўл кўймасди. У доим ҳақоний сўзнинг гадоси эди. Шу боис ҳам нақадар ачич ва қайгули бўлишидан қатъи назар, фақат ҳакиқатни сўзлашни талаб қиларди...

Ўғрилар ва қароқчилар аёвсиз дорга осиларди. Бозорлардаги тартиб ва нарх-наво доим назорат остида бўларди. Агар савдогарлардан бирортаси ҳаридорнинг ҳакида уриб колса, ҳеч иккимасдан жазога тортиларди. Айниқса, олиб сотарлар қаттиқ жазоланарди.

Испания қиролининг элчи Руи Гонсалес де Клавихо гувоҳлик беришича, 1404 йил 9 октябрда Амир Темур бир нечта қассоблар, маҳсидўзлар ва этикдўзларга нархини ошириб сотгани учун шахсан ўзи қозилик қилиб, уларни ўлим жазосига ҳукм этган...

Бу мисоллар адолатли давлат арбоби Амир Темурнинг денгиздек ҳаётидан фақат саноқли томчилар, холос. У қонунни шахсий манбаатларидан устун кўйди, ўзи ҳам қонун ва шариатга баравар амал қилди. Шунинг учун ҳам биз уни Сохибқирони Ҳузур деб аташга тўла ҳаклимиз.

**Пиримкул
ДУСТМАТОВ,
Маданият ходимлари
касаба ўюшмаси
Марказий Қенгаши
Сирдарё вилояти
вакили**

Гултиши										Самолёт		
	Немис авто маркаси		Кучлийирткич		Вужуд		Миллат		Эркак исми	Ёрдам		Чарм
	Кавказ оромгоҳи	Юкори павозим (китобий)						Катта идиш				Башшорат
			Марс йўлдоши		Овла-надиган күш		Мусаффо		Ер сатҳи			Ер сатҳи
	Миллат					Пастекислик						Чорва озиқаси
	Қитъа валютаси	Аёл исми	Оптик асбоб				Кам			Иил фасли		Амалга ошириш
	Фарантангаси		Юон шоири							Табиий бушлик		
	Мактуб	Ма-софа	Сабзавот	Балиқ овлаш кемаси			Хислат			Олов		Бўлди-етар
			Микдор					Нур				
			Пардоз	Балиқчи қуропли						Пайфамбар		Ишустаси
				Пойтахт	Геометрик жисм	Юз йил						
		Чопқир орзузи		...Қосимов								
				футболчи								

Табиат инъоми

си – "Жен" – одам, "Шень" – илдиз демақдир. Ҳақиқатдан ҳам илдиз тузилиши одам шаклини эслатувчи қиёфага эга: 6-10 йиллик илдиз бўйни, сал пастроқса икки ёнга кетган кўли, ўртадаги тана ва икки оёғи билан тугайди. Асосий илдиздан эса соч каби майдо илдизлар ён-атрофга кетган. Илдизнинг ранги ҳам одам танасининг ўшаб-оқ-сариқ, сарғиш жигарранг бўлади. Қадимда хитой, корейс, япон ҳалклари орасида бу гиёҳ ҳақида жуда кўп афсоналар тўқилган. Уларнинг асосида эса ана шу "Одам илдиз" – женьшен ҳамма касалликларга шифо эмиш, ҳатто ўлганларни ҳам тирилтирада эмиш, деган маъно жамланган. XVII асрда келиб швед ботаниги К.Линней женьшнга лотинча илмий ном ("Понакс" – ҳамма дардга даво) берди.

Қадимдан одамларга соғлик, ҳаёт бағишлиб келган женьшен қандай хусусиятга эга дерсиз. Женьшен умумий тана кувватини тез тикиловчи дармондори. У оғир касалликларда, аклий ва жисмоний меҳнат фаолиятини яхшилашда, кам кувватликда, асабий тез чарчашда, камконлик, юрак ва қон томир аъзолари хасталикларида, жинсий кувватлизикда, қандли диабетда, сил ва руҳий касалликларни даволашда тана курашувчалигини кучайтирувчи энг ишончли дори сифатида ишлатилади.

Женьшен гиёҳлар орасида энг узоқ яшовчи ўсимлик ҳисобланади. Ёввойи ҳолда ўсуви женьшен 9 йилда иккита, 11-13 йилда бешта барг чиқаради. Олимпийнинг фикрича "қора" женьшнинг шифобахшилиги кучли бўлади. Табобатда ишлатиладиган женьшеннинг илдиз вазни 10 грамм атрофида бўлади.

Ўсимликнинг сутда ва сувда қайнатилган дамламаси, талқони истеъмол қилинади. Шуни унутмаслик керакки, женьшенини истеъмол қилиш миқдори индивидуал танланниши керак, чунки дори кўпроқ берилганда ўйқусизлик, кувватлизик каби

Тузувчи Фозилжон ОРИПОВ

Турфа олам**ҚАДИМИЙ НОЁБ ЛУФАТ**

Эрон миллий кутубхонасида жаҳон мумтоз адабиётининг улкан номоёндалари ижодиётига оид кўпгина ноёб кўлёзмалар бор. Улуф Алишер Навоий, Ҳусайн Бойқаро, Мирҳайдар Бобур, Лутфий асарлари асосида тузилган лугат ҳам кутубхонанинг нодир китобларидан бири ҳисобланади.

Фанда "Абушка" номи билан машҳур бўлган бу лугат нусхаси эндиликда Ўзбекистон фанлар академиясининг тил ва адабиёт институтида ҳам сақланмоқда.

Гап шундаки, таникли навоийшунос олима Суйима Фаниева Эронда бир неча бор ижодий сафарда бўлган эди. Ана шу сафарлар натижаси ўлароқ олима ўзбек маданиятига оид кўпгина китоб ва кўлёзмалардан нусхалар олиб қайтди.

"Абушка" дебномонлган бу ўзбекистон-турқча лугат республикамиз адабиётшуносларига номаълум эди. Тадқиқотчи Суйима Фаниева саъй-харакати туфайли мазкур ноёб нашр билан таниши имкони пайдо бўлди.

Лугат 184 вақидан иборат, ҳар бетда 17 сатр матн бор. Хати йирик настаълиқ, кўлёзма мутахассислар фикрича, XVIII асрда китобат қилинган. Лугатшунос сўз тузилишини аниқ кўрсатиш мақсадида сўзларни алифбо тартибида бўлиб чиққаёт, улар таркибидаги иккичи ҳарфни таъкидлаш учун уларни яна уч фатҳали, касрли бўлимларга бўлади. Бу ҳол сўзнинг товуш тузилишини аниқлашда кўл келган. Ўрта аср лугат тузиш қоидлари асосида китобат қилинган ушбу лугатда изоҳланётган сўз ҳаракатлар билан таъминланган. Бу эса ўкувчига у ёки бу сўзни тез топишга ёрдам беради. Мисол сифатида келтирилган байтлардаги сўзлар устидаги ҳаракатлар лугатнинг аҳамиятини янада оширган.

Лугатда сўз маънолари ихчам, содда изоҳланган. Лугатшунос ҳар бир сўз маъносини тасдиқлаш учун бир байт ёки рубий келтиради. Үндаги асосий мисоллар Алишер Навоийнинг "Фаройб-ус-сигар", "Наводир-уш-шабоб", "Бадоид-ул-кибар" ва "Хамса" таркибиға кирувчи достонлардан олинган.

Мисоллар нафақат поэтик, балки насрый асарлардан ҳам келтирилган. Келтирилган тасдиқловчи мисоллар эътиборли кўлёзмалардан олингани учун қусурлари кам.

Лугатшунос изоҳлаётган сўз шоирнинг қайси асари, унинг қайси боби, қисмидан олинганинги аниқ кўрсатган. Ушбу лугатнинг аҳамияти яна шундаки, унда 18 асрда ўзбекча сўзларнинг товуш тузилиши икки хил усууда кўрсатилган. Изоҳланётган сўз устига ҳаракат белгилари, яъни фатҳа, замма, касра, суқун, ташдид аломатларини кўйиш, шунингдек, араб ёзувидан бир хил ёзиувчи у-ў, п-б, ч-ж, к-ғ ҳарфларини таъкидлаш йўли орқали. Мисол сифатида келтирилган байтлардаги сўзлар устидаги ҳаракатлар лугатнинг аҳамиятини янада оширган.

Ушбу лугат бугунги кун ўкувчилари учун нотаниш бўлган туркий сўз маъноларини ўрганиш, ўзбек адабий тилининг шаклланиш жараёнларини тадқиқ килиш, ўрта асрлардаги ўзбекча сўзларни тўғри ўқиб, тўғри ёзишда катта аҳамиятга эга.

Шу сабабли бу лугатни фойдала кўлланма сифатида фотонусха ҳолида нашр қилиш тадбирлари кўрилди. Бу эса эски ўзбек ёзувини ўрганувчилар учун ҳам манба бўлиб ҳизмат қиласи.

Акбар АЛИЕВ

**ЗОМИН ТОҒЛАРИДА
– ЖЕНЬШЕН**

сойнинг қоратош ҳудудида ўсар экан. У апрел ойининг охири, май ойларининг бошида гуллаб, пишиб етилиши ва барг тўкишини аникладик.

Бу шифобахшилиги дастлаб ёзувидан олдинги даврда Хитойда топилган. Хитой ёзувидан иккитагина чизик билан белгиланадиган женьшеннинг маъно-

холатларни келтириб чиқариши мумкин. Эндиликда женьшени хонакилаширилмоқда. Бундай шароитда икки-уч йилда илдизи 109 грамм вазнига етиши аникланган.

З.АБДАЗОВА,
Зомин тиббиёт коллежининг
биология ўқитувчиси

**ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ КОРХОНАЛАРИ ВА
ФЕРМЕР ХЎЖАЛИКЛАРИ ДИҚҚАТИГА!**

"TULPOR" савдо уйи
масъулияти чекланган жамияти

- Россия Федерациисининг барча турдаги "УАЗ" автомобилларини нақд пулга ҳамда пул ўтказиш йўли билан, шунингдек, кредит асосида сотишни маълум қиласи.
- Автомобилларга буюртмалар ҳам қабул қилинади.
- Автомобилларга божхона солиги тўланган.
- Уларнинг сифати тўла кафолатланади.

Мурожаат учун телефонлар:
(8-371) 117-46-10; 76-33-51. Факс: (8-3712) 76-77-20.

Ўзбекистон енгил, мебел саноати ва коммунал маший ҳизмат ходимлари касаба ушмаси Марказий Кенгаси ва Тошкент шаҳар кенгаси "Мехржон" болалар дам олиш оромгоҳи бошлиғи Хосият Тургунбаевага волидан муҳтарамаси

ЗЕБИНИСО аянинг

вафот этганлиги муносабати билан чукур таъзия изҳор этади.

Мудз - 357 (ЯМЗ-238) автомобилларни сотилади. Техник ҳолати яхши.

Манзил: Зомин тумани, Хулкар қишлоғи (Равшан Усаров)

